

İran kendisine uygulanan yaptırımlara misilleme olarak Hürmüz Boğazı'ndan geçen ABD ve İngiltere bandıralı tankerlere el koyuyor ya da engelleme yapıyor. Buna karşı ABD ve İngiltere savaş gemileri tankerlere eşlik etmeye başladı. Bu arada iki taraf da diğerinin birkaç tane insansız hava aracını düşürdü.

ABD ve İngiltere Almanya'nın da Hürmüz Boğazı'ndaki devriyeler içinde yer almasını istedi ama şimdiye kadar olumlu cevap alamadı. Bunun bir nedeni Almanya'nın ve Avrupa Birliği (AB) içindeki başka birkaç ülkenin de İran'a karşı tutumlarının değişik olması ise, ikinci neden ülkenin bunu yapabilecek deniz gücüne sahip olmamasıdır.

Bu yönde bir açıklama yapıldı.

Bir yandan pek inandırıcı değil, diğer yandan ise dikkate alınması gereken bir açıklamadır.

Geçtiğimiz yıl özellikle Türkiye'ye deniz savaş araçları satan, dünyanın önemli silah ihracatçıları arasında sayılan Almanya'nın deniz kuvvetleri bu kadar zayıf mıdır?

Gerçekte Almanya'dan istenilen büyük bir askeri gücü bölgeye göndermesi değil, bir şekilde orada yer alması, dolayısıyla da İran ile çatışmanın içine çekilmesidir.

Almanya ekonomik olarak AB'nin en güçlü ülkesidir ama bu ekonomik güce uygun askeri güce sahip değildir. İngiltere ve Fransa hem nükleer silah sahibi ülkelerdir ve hem de askeri olarak Almanya'dan güçlüdürler. Bu durum emperyalist ülkeler arasındaki eşitsiz ve dengesiz gelişme yasasının epeyce değiştiğini gösterir.

Bu yasaya göre; geri durumda olan bir emperyalist ülke sıçramalı gelişmeyle ilerideki ülkelere

yetişir ve dünyanın bu yeni güç dengesine göre yeniden paylaşılması gerekir. Bunun da bilinen yolu savaştır.

Lenin bu belirlemeyi 1914'te **Emperyalizm** kitabında yapar ve dünyanın ne kadar değiştiği dikkate alınmadan aynı belirleme tekrarlanıp durur.

20. yüzyılın başlarında dünyada yeni sömürgecilik değil klasik sömürgecilik egemendi. Her ne kadar tekelci kapitalizmin ortaya çıkması ve gelişmesi sermaye ihracına dayanan sömürgeciliği öne çıkarmıştır tespiti yapılmış olsa da, egemen olan klasik sömürgecilikti. Sermaye ihracına dayanan sömürgecilik ya da yeni sömürgecilik 1945-1960 yılları arasında aşamalı olarak ön plana çıkacaktır. Bu dönemde çok sayıda klasik sömürge ülke bağımsızlığını kazanır, klasik sömürgecilik tümüyle olmasa bile önemli oranda sona erer.

Eski sömürgelerin yerini politik olarak bağımsız devletler aldığı için, değişen güç dengesine göre bu ülkelerin yeniden işgal edilmesi söz konusu değildir. Lenin'in tespiti klasik sömürgeciliğin hakim olduğu dönem için geçerlidir.

Ek olarak İkinci Dünya Savaşı sırasında durumun hiç de emperyalizm teorisinde belirtildiği gibi olmadığı görülür.

Almanya Fransa'yı işgal eder ama bu işgal Fransa'nın sömürgelerini de işgal anlamına gelmez. Fransa –İngiltere gibi- denizaşırı sömürgelere sahiptir. Merkez ülkenin düşmesi sömürgelerin de düşmesi anlamına gelmez, tersine de Gaulle sömürgelerdeki Fransız ordusuna dayanarak Almanya ile savaşan ABD ve İngiltere'nin yanında yer alacaktır.

Önceki yazılarda da belirtmiştim; Marx-Engels ve Lenin'in sömürgecilikle ilgili bilgilerinin önemli eksikler içerdiği görüşündeyim. Üçü de sömürgeci ülkelerin insanlarıdır. Marx hayatının büyük bölümünü önce Almanya ve sonunda İngiltere'de geçirir. Çarlık Rusyası da sömürgeci bir ülkedir.

Devam edelim...

Geride olan bir emperyalist ÷lke sıçramalı gelişmeyle ilerdekine yetiştiğinde, bu, aynı zamanda askeri olarak da yetişmek demektir. Ekonomik gelişme seviyesiyle askeri gelişme arasında doğrudan uyum vardır. Başka türlü olması da düşünülemez çünkü hiçbir ÷lke kaybedeceği baştan belli olan savaşa girmez.

Günümüzdeki Almanya örneği ekonomik gelişmeyle askeri gelişme arasındaki açık uyumsuzluğu göstermektedir. Ekonomik olarak güçlü olanın zorunlu olarak buna uygun askeri güce sahip olması söz konusu değildir.

Benzer durum 1990 öncesinde reel sosyalizmle ABD arasında da görülebilirdi.

ABD üretici güçlerin gelişme düzeyi bakımından SSCB'ye göre açık olarak ilerideydi ama bu durum askeri plana yansımıyordu. SSCB ile ABD arasında askeri güç bakımından önemli farklılık bulunmuyordu.

Çok sayıda gelişme önce askeri alanda sağlanır; bilgisayar ve internet gibi. Bu konuda ABD ile SSCB arasında fark yok sayılırdı. Farklılık askeri alanda kullanılanın kitlesel olarak sivil alanda kullanılmasında ortaya çıkıyordu. Üçüncü sanayi devrimi de denilen üretimin bilgisayarlaştırılması, üretim yapısının değişmesini gerektirir. ABD, Japonya, Batı Almanya, İngiltere, Fransa gibi ÷lkeler bunu yaparken; SSCB ve diğer sosyalist ÷lkeler yapamayacaktı.

Benzeri durum bugün de gözlemlenebilir. Rusya Federasyonu S-400 tartışmasının da gösterdiği gibi askeri olarak ABD'den geride değildir ama petrol ve doğal gaz kaynakları olmasa ekonomik olarak ciddi sıkıntıya düşecektir. ÷lke ihracatının önemli bölümünü bu doğal kaynaklardan elde edilen işlenmiş ürünler oluşturmaktadır.

Rusya Federasyonu ilk büyük teknik ihracatını Akkuyu nükleer santralıyla Türkiye'ye yapıyor.

Buradan hareketle Türkiye'nin askeri gücünün ekonomik gelişme düzeyinin üzerinde olması daha kolay anlaşılabilir.

Alt Emperyalizm ve Türkiye (2000) kitabında ülkeyi askeri alt emperyalist olarak tanımlamıştım. Sonraki yıllarda Türkiye ekonomik olarak da gelişti ve

Küresel İç Savaş ve Türkiye

(2019) kitabında belirtildiği gibi değişik ülkelere sermaye ihracı yapmaya yöneldi. Silahlanma konusundaki gelişmesi ise daha hızlı oldu. Ülke silah sanayisi kurdu ve silah ihracatı yapmaya başladı.

Almanya örneği bize şunu gösteriyor: ülkelerin ekonomik ve askeri güçleri arasında uyum eskide kalmıştır. Almanya ile Fransa'yı karşılaştırdığımızda bunu açıkça görebiliriz. Buradan hareketle Türkiye'nin durumunu da daha iyi anlayabiliriz.

Bir ülkenin askeri gelişmesi ekonomik gelişmesinin ilerisinde olabilir.